

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง
อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบ ซึ่งปัญหามาจากสาเหตุต่าง ๆ

การป้องกันการทุจริต คือการแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบพนักงาน และผู้บริหารทุกคน และเป็นเจตจำนงของทุกองค์กรที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ อันเป็นวาระเร่งด่วนของรัฐบาล องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการความเสี่ยง จึงได้นำแนวคิดการบริหารความเสี่ยงมาเป็นเครื่องมือดำเนินการ เพื่อป้องกันความผิดพลาด ความเสียหาย และความสูญเสีย ที่อาจเกิดขึ้นกับภารกิจงานขององค์กรในอนาคต และช่วยเป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง จะไม่มีการทุจริต หรือในกรณีที่พบการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้น ก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าได้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง ในฐานะเป็นกลไกของหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

มีบทบาทในการขับเคลื่อนหน่วยงานภาครัฐให้บริหารงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาล จึงได้จัดทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตนี้ขึ้น อันจะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาลเพื่อลดปัญหาการทุจริตภาครัฐ และ แก้ไขปัญหาการทุจริตประพตติมิชอบที่กำหนดให้ทุกส่วนราชการ และหน่วยงานของรัฐ กำหนดมาตรการหรือ แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพตติมิชอบในส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐโดยมุ่งเน้น การสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพตติมิชอบได้

หลักการและเหตุผล

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันใน
ระดับหนึ่ง ได้ว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มี การทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด
โอกาสที่จะประสบ กับปัญหา น้อยกว่าองค์กรอื่นหรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่
น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการ
ป้องกันล่วงหน้าไว้

นิยามความเสี่ยง

(Corruption Risk) การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต และ
ประพัตติมิชอบ หรืออาจการก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
ของหน่วยงาน ในอนาคต

ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประเภทความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มี

ภารกิจ ให้บริการประชาชนอนุมัติ หรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการ
พิจารณาอนุญาต ของทางราชการ พ.ศ. 2๕๕๘)

2. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการ

ตาม
ภารกิจ

๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการจัดซื้อจัดจ้าง

๔. ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล

วิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยง

เป็นการวิเคราะห์โดยเริ่มจากการระบุความเสี่ยงจากกระบวนการต่าง ๆ อธิบายรูปแบบ
พฤติการณ์เหตุการณ์ความเสี่ยงต่อการทุจริต การวิเคราะห์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ กับระดับ
ความจำเป็นของการ เพื่าระวัง และการกำหนดมาตรการ/กิจกรรม/แนวทาง ในการป้องกันความเสี่ยงของ
การดำเนินงานที่ก่อให้เกิด การทุจริตในองค์กรการบริหารส่วนตำบลน้ำตกที่มีประสิทธิภาพ

1. การระบุความเสี่ยง

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้าน

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการ
อำนาจ

ความสะดวกในการ พิจารณาอนุญาตของทางราชการท.ศ. ๒๕๕๘

๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ
๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการจัดซื้อจัดจ้าง
๔. ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล

2.การประเมินความเสี่ยง

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ องค์การบริหารโพธิ์ทอง ได้กำหนดขอบเขตความเสี่ยงการ
ทุจริตที่

เกี่ยวข้องกับการรับสินบน 4 ประเภท ได้แก่

1. การทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
2. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตาม
ภารกิจ
3. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการจัดซื้อจัดจ้าง
4. ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล

-3-

เพื่อสร้างมาตรการในการป้องกันและลดโอกาสการทุจริตจากการปฏิบัติงาน (Operation Risk)
โดยพิจารณาจาก 2 ปัจจัย คือ โอกาสที่จะเกิด (likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์
ความเสี่ยงและผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น

3. เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต (likelihood)

โอกาสเกิดการทุจริต (likelihood)		
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้นมากกว่า 5 ครั้ง / ปี
4	สูง	โอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน 4 ครั้ง / ปี
3	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน 3 ครั้ง / ปี
2	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน 2 ครั้ง / ปี
1	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นได้ยาก หรือ

	มีโอกาสดำเนินการ 1 ครั้ง / ปี
--	-------------------------------

4. เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

ระดับความรุนแรงและผลกระทบ (Impact)			
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย (ผลกระทบทางการเงิน)	คำอธิบาย (ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน)
5	สูงมาก	ความเสียหายตั้งแต่ 1,000,000 บาท ขึ้นไป	เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ ถูกลงโทษ ชี้มูล ความผิด เข้าสู่ กระบวนการยุติธรรม
4	สูง	ความเสียหายตั้งแต่ 500,000 บาท ถึง 1,000,000 บาท	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบ ด้านความโปร่งใส สื่อมวลชนลง ข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ ความสนใจ
3	ปานกลาง	ความเสียหายตั้งแต่ 250,000 บาท ถึง 500,000 บาท	หน่วยงานตรวจสอบเข้าทำการ ตรวจสอบข้อเท็จจริง
2	น้อย	ความเสียหายตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 250,000 บาท	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงตน ภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
1	น้อยมาก	ความเสียหายตั้งแต่ 100,000 บาท หรือน้อยกว่า	แทบจะไม่มี

5. ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) โดยใช้ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (likelihood) คูณด้วย ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ซึ่งระดับความเสี่ยงกำหนดไว้ 4 ระดับ และจัดทำแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
1	ความเสี่ยงระดับสูงมาก	15 – 25
2	ความเสี่ยงระดับสูง	9 – 14
3	ความเสี่ยงระดับปานกลาง	4 – 8
4	ความเสี่ยงระดับต่ำ	1 – 3

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาสเกิด	ผลกระทบ				
	1	2	3	4	5
5	5	10	15	20	25
4	4	8	12	16	20
3	3	6	9	12	15
2	2	4	6	8	10
1	1	2	3	4	5

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาสเกิด	ผลกระทบ				
	1	2	3	4	5
5	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
4	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
3	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
2	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
1	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ประเด็น	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง (โอกาส + ผลกระทบ)	มาตรการ/แนวทาง จัดการความเสี่ยง
(1) ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติอนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558	1. เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับสินบน เพื่อช่วยให้การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตง่ายขึ้นหรือได้รับการยกเว้น หรือเป็นไปตามกฎหมาย 2. การสำรวจพื้นที่ที่ขออนุญาตก่อสร้างมีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ซึ่งมีโอกาสใช้อย่างไม่เหมาะสมอาจมีการเอื้อประโยชน์หรือให้ความช่วยเหลือ พวกพ้อง การกีดกัน หรือการสร้างอุปสรรค	4 x 4 (สูง)	1. ประกาศนโยบาย No Gift Policy 2. จัดทำผังขั้นตอนการปฏิบัติงานตามกฎหมาย เผยแพร่ ณ จุดให้บริการ 3. จัดทำคู่มือการให้บริการประชาชน

(2) ความเสี่ยงการทุจริตใน ความโปร่งใสของการใช้ อำนาจตามกฎหมาย/การ ให้บริการตามภารกิจ	1. เจ้าหน้าที่มีพฤติกรรมเลือกปฏิบัติกับประชาชนผู้มาติดต่อราชการ 2. ใช้อำนาจตามกฎหมายเพื่อช่วยเหลือญาติหรือพวกพ้องการกำหนดอัตราค่าประเมินภาษีที่ไม่เหมาะสม อาจทำให้เจ้าของทรัพย์สินมีความพยายามที่จะเลี่ยงภาษีโดยใช้วิธีปลอมแปลงเอกสารหลักฐานเพื่อลดค่าประเมินภาษีหรืออาจให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อลดค่าประเมินภาษี	4 x 2 (ปานกลาง)	1. ส่งเสริมการปฏิบัติงานตามประมวลจริยธรรม/หลักธรรมาภิบาล 2. ช่องทางการร้องเรียนเจ้าหน้าที่
---	---	----------------------------	---

ประเด็น	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง (โอกาส + ผลกระทบ)	มาตรการ/แนวทาง จัดการความเสี่ยง
	3. กระบวนการประเมินภาษีที่ไม่โปร่งใสและตรวจสอบได้ อาจทำให้เจ้าหน้าที่มีช่องทางในการทุจริตได้ง่ายขึ้น เช่น การป้อนข้อมูลทรัพย์สินที่ไม่ถูกต้องลงในระบบ หรืออาจใช้ระบบสารสนเทศเพื่อเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวของเจ้าของทรัพย์สินเพื่อเรียกรับสินบน		
(3) ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการจัดซื้อจัดจ้าง	1. จัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นไปตาม TOR 2. การกำหนดราคากลางที่อาจมีการเอื้อประโยชน์หรือให้ความช่วยเหลือ พวกพ้องการกีดกัน หรือการสร้างอุปสรรค 3. เอื้อประโยชน์โดยการเป็นคู่ค้าหรือคู่สัญญากับกิจการของญาติหรือพวกพ้อง 4. หาช่องทางการจัดซื้อจัดจ้างในวงเงินเล็กน้อยที่สามารถเลือกแบบเฉพาะเจาะจงร้านได้	4 x 4 (สูง)	1. อบรมให้ความรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง 2. อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์ 3. ส่งเสริมให้มีการจัดซื้อจัดจ้างบนเว็บไซต์ของหน่วยงาน

(4) ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล	1.การประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อการเลื่อนขั้นเงินเดือนที่ไม่เป็นธรรม 2.ช่วยเหลือญาติหรือพวกพ้องในการสอบเข้าทำงานในองค์กร 3. การเรียกรับสินบนจากพนักงานเพื่อแลกกับตำแหน่งงานหรือผลประโยชน์อื่นๆ	4 x 2 (ปานกลาง)	1.กำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารงานบุคคลที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม 2.มาตรการแสดงเจตนาภรณ์ในการการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหาร
---	---	----------------------------	---

ประเด็น	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง (โอกาส + ผลกระทบ)	มาตรการ/แนวทาง จัดการความเสี่ยง
	4. กระบวนการสรรหาและ คัดเลือกพนักงานที่ไม่โปร่งใส อาจทำให้เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจ หน้าที่ในทางมิชอบเพื่อเอื้อ ประโยชน์ให้กับบุคคลหรือกลุ่ม บุคคลใดกลุ่มบุคคลหนึ่ง 5. การปลอมแปลงเอกสาร หลักฐานเพื่อช่วยเหลือ พนักงานการจูงใจประเมิลผล การปฏิบัติงานของพนักงาน อย่างไม่เป็นธรรม	4 x 2 (ปานกลาง)	